

Ψευδοδίλημμα το «Μορφολογικοί Κανόνες ή Χάος»

Ομάδα αρχιτεκτόνων απαντά στον Ν. Σηφουνάκη
/ ΤΟ ΒΗΜΑ 26/1/2016 / ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 17:23

Την [απάντησή τους στο δημοσίευμα του κ. Ν. Σηφουνάκη](#) σχετικά με τους μορφολογικούς κανόνες δόμησης δίνει η Οργανωτική Επιτροπή του «Πορίσματος της Ναυπάκτου». Το συγκεκριμένο πόρισμα αποτελεί ένα κείμενο συμπερασμάτων στο οποίο κατέληξαν επιστήμονες που συμμετείχαν σε διημερίδα τον Ιανουάριο του 2014, η οποία είχε οργανωθεί από τον ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ (Σύλλογος Αρχιτεκτόνων), Πανεπιστημιακούς και το Υπουργείο Περιβάλλοντος και ενσωματώνει την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την προστασία και διαχείριση του πολιτισμικού περιβάλλοντος.

Το κείμενο που ακολουθεί υπογράφουν ο καθηγητής του ΕΜΠ κ. **Βασίλειος Γκανιάτσας** και οι αρχιτέκτονες - μέλη του ΣΑΔΑΣ -ΠΕΑ κυρία **Μυρτώ Δεσποτίδη**, κ. **Ιωάννης Ζερβός**, κ. **Αντρέας Μαριάτος**, κ. **Νίκος Ρέρρας** και κυρία **Μαρία Φραντζή**.

Ειδικότερα, διευκρινίζονται τα παρακάτω:

1) Ο κ. Σηφουνάκης εξισώνει τους 'Μορφολογικούς Κανόνες' εμπνεύσεώς του με 'στοιχειώδεις μορφολογικούς κανόνες'. Όμως, αν κοιτάξει κανείς τα ΠΔ του Αιγαίου, για παράδειγμα, θα διαπιστώσει ότι τα προδιαγραφόμενα σε αυτά τα διατάγματα δεν είναι καθόλου στοιχειώδη, αλλά πολύ συγκεκριμένα, ρητά αναφερόμενα, προδιαγραφόμενα με σκίτσα, μονοσήμαντα και αποκλειστικά επιβεβλημένα μορφολογικά στοιχεία, που αυθαίρετα και αποσπασματικά έχουν σταχυολογηθεί από τα αυθεντικά κτίσματα του οικισμού και αφαιρετικά τυποποιηθεί. Σε αυτό αναφέρθηκε η Γενική Γραμματέας ως «στενό κορσέ» και η ομάδα μας ως «μορφολογικό ζουρλομανδύα». Επειδή και τα δύο στοχεύουν σε ακινησία, θεωρούμε ότι ακριβολογούμε.

2) Η πάγια θέση αρχιτεκτόνων και πανεπιστημιακών εναντίον της θέσπισης ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ, δεν σημαίνει ότι υποστηρίζουν την έλλειψη πλαισίου για τη δόμηση, όπως βεβιασμένα ερμηνεύει ο π. υφυπουργός. Χρόνια τώρα σκοπίμως τίθεται το ψευδοδίλημα: Μορφολογικοί Κανόνες ή Χάος. Δεν είναι έτσι. Κανείς δεν έχει υποστηρίξει ότι δεν πρέπει να υπάρχει πλαίσιο δόμησης. Αντιθέτως, προδιαγράφεται πλαίσιο που θα κατευθύνει από το γενικό προς το μερικό και όχι αντίστροφα. Να μην επικεντρώνεται στο μεμονωμένο κτίριο, αλλά να θεσπίζει ρυθμιστικά μεγέθη πολεοδομικού χαρακτήρα που να αφορούν τη σχέση του οικισμού με το φυσικό του περιβάλλον, τον ιστό, τη θέση του κτιρίου στο οικόπεδο, την ογκοπλασία, το μέγιστο ύψος και όχι συγκεκριμένα μορφολογικά χαρακτηριστικά των κτηρίων, που θα πρέπει να επαναλαμβάνονται μέχρι ναυτίας και για πάντα από δω και στο εξής.

3) Ο χαρακτηρισμός μας ως 'έτερο Καππαδόκη' μας τιμά όχι μόνο γιατί αποδίδεται στον Μ. Βασίλειο, αλλά κυρίως γιατί ο Μ. Βασίλειος απέδειξε ότι ακόμα και η ναοδομία, υιοθετώντας την τελεολογική αντίληψη της παράδοσης, ακολουθεί θρησκευτικά και όχι αρχιτεκτονικά δόγματα. (βλ. εισήγηση π. Φιλόθεου Δέδε στα πρακτικά της Ναυπάκτου, σσ. 280-285) / http://www.sadas-pea.gr/wp-content/uploads/2015/05/praktika_nafpaktou_low.pdf

4) Η προσπάθεια πολιτικοποίησης του θέματος είναι άστοχη. Η αντίθεση των Πανεπιστημιακών και των Αρχιτεκτόνων είναι πάγια, διαχρονική και ανεξάρτητη από τις κυβερνήσεις. Υπενθυμίζουμε ότι η αντίδραση του ΣΑΔΑΣ-ΠΕΑ ήταν από το 2010, της σχολής Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ διατυπώθηκε την παραμονή του 11^{ου} Συνεδρίου αρχιτεκτόνων το 2011 και το Πόρισμα της Ναυπάκτου συντάχτηκε τους πρώτους μήνες του 2014.

5) Η προσπάθεια εκφοβισμού ότι 'θα ζητηθούν ρέστα από τους εταίρους μας της Commission' δεν ευσταθεί, γιατί αποκλείεται οι εταίροι μας να περιμένουν να κάνουμε ό,τι οι ίδιοι δεν έχουν κάνει στους δικούς τους παραδοσιακούς οικισμούς. Για παράδειγμα η Ιταλία άφησε τον Michelucci να «καταστρέψει», κατά την εκτίμηση του κ. Σηφουνάκη, τη Φλωρεντία' τον Giancarlo de Carlo το Urbino και στο Ιταλικό καντόνι της Ελβετίας τον Luigi Snozzi να «καταστρέψει» το Montecarasso.

6) Μορφολογικοί Κανόνες και Αρχιτεκτονική δημιουργία.

Όσο για τη δυνατότητα υπέρβασης των μορφολογικών συνταγών, εδώ η διαστροφή ολοκληρώνεται καθώς θεωρείται εξαίρεση αυτό που όφειλε να είναι ο κανόνας: οι εμπειρισταωμένες μελέτες! Αντίθετα, κατά ομολογία του τ. υφυπουργού, οι μη εμπειρισταωμένες μελέτες που θα αντιγράφουν τα ΠΔ θα εγκρίνονται χωρίς κανέναν έλεγχο από τα Συμβούλια Αρχιτεκτονικής!

Είναι κρίμα που ο κ. Σηφουνάκης, και ως αρχιτέκτονας, είναι τόσο απογοητευμένος από το επάγγελμά του, ώστε να το παραδίδει σε άσχετους μηχανικούς - να αρχιτεκτονούν έχοντας ως 'σκονάκι' τα Προεδρικά Διατάγματα.

7) Τις πταίει;

Η πολιτεία επί δεκαετίες αποφεύγει να λύσει τον Γόρδιο Δεσμό του άρθρου 4 του Ν. 4663/1930 :.....«*Εν τη ασκήσει του επαγγέλματος του διπλωματούχου πολιτικού μηχανικού νοείται συνυπάρχουσα ή εξάσκησις του επαγγέλματος; του αρχιτέκτονος και τοπογράφου*»...

Αντ' αυτού συνταγογραφεί με κάθε δυνατό τρόπο μορφολογικά πρότυπα και κανόνες ώστε όλοι όσοι δεν έχουν τα κατάλληλα προσόντα να συνεχίσουν ν' «αρχιτεκτονούν», δηλαδή να εφαρμόζουν κατά γράμμα και υπό την επίβλεψη των Συμβουλίων Αρχιτεκτονικής ΠΔ στο πρότυπο του Αη-Στράτη.

Έως ότου λοιπόν επικρατήσει και στη χώρα μας η κοινή λογική, δηλαδή να αρχιτεκτονούν οι αρχιτέκτονες (και όχι οποιοσδήποτε του οποίου το γνωστικό έλλειμμα φιλοδοξεί ο κ. Σηφουνάκης να καλύψει με «σκονάκι» τα Προεδρικά Διατάγματα), η ευθύνη για την αισθητική των πόλεων και των οικισμών βαραινεί τους πολιτικούς, όχι τους αρχιτέκτονες.

Είναι κατεξοχήν άτοπη η πρόταξη της εικόνας έναντι της δομής - και αυτή η μουσειοποίηση γίνεται άμεσα καταστροφική σε οικισμούς που δεν έχουν ισόρροπη πολυτομεακή οικονομία. Πρέπει και να αποφασίσουμε αν ενδιαφερόμαστε για το μαζικό «τουρισμό-μονοκαλλιέργεια» που απαιτεί να προσαρμόσουμε σε αυτόν τους οικισμούς μας "μορφολογώντας" τους ως εύπεπτο τουριστικό προϊόν (ως τοπικές Disneyland) ή για έναν τουρισμό που έλκεται από την αυθεντικότητα μιας υγιούς, παραγωγικής και διαχρονικά εξελισσόμενης κοινωνίας. Το πρώτο είναι εύκολο, το δεύτερο είναι δύσκολο και ζητούμενο. Οι δύο εναλλακτικές βρίσκονται σε ευθεία αναλογία με την ευκολία της στείρας, καταστροφικής αντιγραφής, σε σχέση με την δυσκολία της δημιουργικής εξέλιξης της ζωής. Οφείλουμε να ενδιαφερθούμε πρώτα για τους οικισμούς και μετά ο τουρισμός θα έχει καλό λόγο να ακολουθήσει.